

MỘT SỐ BIỆN PHÁP ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC SỰ PHẠM CHO GIÁO VIÊN DẠY NGHỀ

• ThS. NGUYỄN THẾ MẠNH

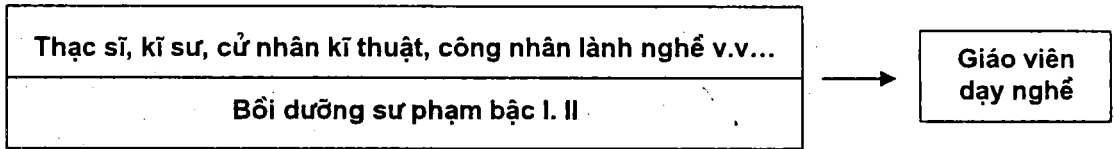
Trường Đại học Sư phạm kĩ thuật Nam Định

Công tác dạy nghề là lĩnh vực đang được Đảng và Nhà nước quan tâm, đặt vào vị trí ưu tiên trong các chính sách phát triển nhằm đáp ứng nhu cầu của thị trường về lao động kĩ thuật. Đào tạo giáo viên dạy nghề (GVĐN) trong các trường sư phạm kĩ thuật nhằm đáp ứng yêu cầu ngày càng tăng về số lượng, chất lượng cho các cơ sở đào tạo nghề nghiệp là vấn đề quan trọng cho sự phát triển nguồn nhân lực nước ta hiện nay. Cùng với năng lực nghề chuyên môn, GVĐN còn cần sự vững vàng về năng lực sư phạm để tổ chức và thực hiện tốt quá trình đào tạo nghề.

dục đại học và cao đẳng, theo nghiên cứu của của chương trình KXXH-04-04 thì tính thích ứng thấp, đạt tỉ lệ 47%.

Chính vì vậy, việc đào tạo, bồi dưỡng năng lực sư phạm cho giáo viên dạy nghề là hết sức cần thiết và quan trọng. Để thực hiện điều đó, cần đa dạng hoá phương thức, đổi mới chương trình đào tạo sư phạm cho đội ngũ GVĐN.

Sự phát triển mạnh của ngành dạy nghề trong những năm gần đây đã thu hút số lượng lớn các thạc sĩ, kĩ sư, cử nhân kĩ thuật, công nhân lành nghề... theo học các khoá bồi dưỡng sư phạm để trở thành GVĐN. Có thể khái quát phương thức này như sau:

Năng lực sư phạm được cấu thành từ những thành phần:

- 1) Tri thức về lĩnh vực hoạt động và quan hệ sư phạm;
- 2) Kĩ năng tiến hành các hoạt động, xúc tiến, ứng xử với quan hệ sư phạm đó;
- 3) Những điều kiện tâm lí để tổ chức và thực hiện tri thức.

Năng lực sư phạm được hình thành và phát triển bằng việc lĩnh hội các kiến thức sư phạm và vận dụng những hiểu biết đó vào hoạt động sư phạm thực tế.

Theo một khảo sát được tiến hành ở một số cơ sở dạy nghề, thì khả năng thích ứng với công việc dạy học và giáo dục của giáo sinh khi tốt nghiệp về công tác ở các cơ sở dạy nghề là thấp¹. Cụ thể: Có tới 48% rất khó khăn, khó khăn khi soạn giáo án; 64% rất khó khăn và khó khăn khi lựa chọn, vận dụng phương pháp dạy học; 12% gặp khó khăn thực sự khi sử dụng phương tiện và thiết bị dạy học. Tuy nhiên, khả năng thích ứng chưa cao là tình hình chung của giáo

Nhưng chương trình bồi dưỡng sư phạm hiện nay chưa hình thành năng đủ năng lực sư phạm cho đội ngũ này. Qua trao đổi, các ý kiến đều cho rằng họ gặp khó khăn nhất là trong dạy lí thuyết cũng như thực hành, đặc biệt khi thực hiện các công việc cụ thể của người GVĐN.

Phân tích chương trình hiện tại, chúng tôi nhận thấy tỉ lệ lí thuyết và thực hành chưa hợp lí, nặng về lí thuyết ít phần thực hành, phần thực hành thì cũng chỉ giải quyết các bài tập hoặc tình huống sư phạm chứ chưa có thời gian để rèn các kĩ năng sư phạm. Việc rèn luyện kĩ năng được đề cập như là những kĩ năng đơn lẻ, bộ phận, thiên về mặt kĩ thuật của kĩ năng, chưa chú trọng tới tính toàn diện của sự hình thành kĩ năng.

Trên cơ sở những đánh giá trên, để nâng cao năng lực sư phạm cho đội ngũ GVĐN cần thực hiện một số biện pháp sau:

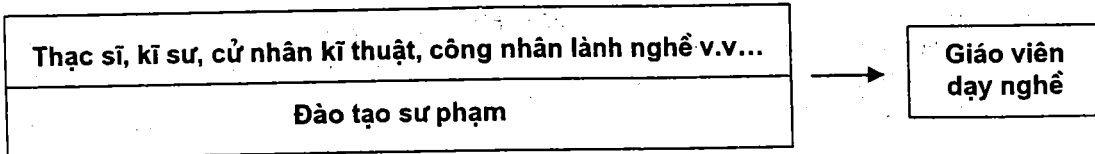
1. Thực hiện chương trình đào tạo sư phạm

Theo Quyết định của Bộ Giáo dục và Đào tạo, giáo viên trong các trường trung cấp chuyên

¹ Nguyễn Thế Mạnh, Quản lí thực tập sư phạm của giáo sinh Trường Cao đẳng SPKT Nam Định, Viện Chiến lược và Chương trình giáo dục, 2004

ngiệp và dạy nghề chưa qua đào tạo về sự phạm cần được bồi dưỡng về sự phạm. Chương trình này phân thành hai bậc: bậc I, bậc II. Tuy nhiên do yêu cầu thực tế và chất lượng và số lượng GVĐN, cần thực hiện đào tạo sự phạm cho những người đã học qua kĩ thuật để họ có đủ điều kiện trở thành GVĐN. Có thể khái quát phương thức này như sau:

Với những kinh nghiệm từ cơ sở đã đào tạo và bồi dưỡng GVĐN nhiều năm qua, chúng tôi thấy cần thiết phải xây dựng và thực hiện một số module về kĩ năng sự phạm như kĩ năng xác định mục tiêu bài học, kĩ năng phát triển và sử dụng đa phương tiện dạy học, kĩ năng thực hiện bài giảng, kĩ năng trình diễn mẫu vv.....

Đây là phương thức cần thực hiện để đa dạng hoá quá trình đào tạo và bồi dưỡng giáo viên cho các cơ sở dạy nghề. Để án xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lí giáo dục giai đoạn 2005 - 2010 đã chỉ rõ: "Bảo đảm toàn bộ GVĐN có trình độ đào tạo theo quy định và được đào tạo, bồi dưỡng về sự phạm" và phấn đấu đến năm 2010, 100% GVĐN được đào tạo về sự phạm.

Để đội ngũ GVĐN có thể đáp ứng được yêu cầu mới về đào tạo nguồn nhân lực cho sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước thì phải nâng cao trình độ đội ngũ này bằng bồi dưỡng thường xuyên và bồi dưỡng theo chu kì, đồng thời tạo điều kiện và môi trường cho các hoạt động trên. Chương trình bồi dưỡng cần thực hiện theo các chuyên đề hoặc mô đun, chú trọng củng cố và phát triển năng lực sự phạm theo từng ngành, nghề.

2. Đổi mới chương trình đào tạo và bồi dưỡng sự phạm

Thực hiện đổi mới chương trình đào tạo, đào tạo, bồi dưỡng sự phạm là một trong những biện pháp quan trọng để đào tạo, bồi dưỡng GVĐN theo hướng "chuẩn hoá, hiện đại hoá". Chương trình đào tạo cần được thiết kế một cách mềm dẻo (có phần bắt buộc hoặc tự chọn), có thể đào tạo theo niên chế với học phần, tín chỉ và mô đun hoá các kĩ năng sự phạm nghề.

Đổi mới chương trình, nội dung đào tạo và bồi dưỡng sự phạm là giải pháp quan trọng nhằm nâng cao năng lực sự phạm của GVĐN. Đây là biện pháp quan trọng để đáp ứng yêu cầu về chất lượng và số lượng giáo viên như đề án xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lí giáo dục giai đoạn 2005 - 2010 đã xác định: "Xây dựng chương trình, quy chế đào tạo nghiệp vụ sự phạm cho những người tốt nghiệp cử nhân thuộc các ngành nghề khác có nhu cầu học tập để trở thành nhà giáo ở các bậc học khác nhau, nhằm đa dạng hoá phương thức đào tạo giáo viên"

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Việc xây dựng chương trình đào tạo và bồi dưỡng sự phạm không chỉ tạo nên chất lượng về năng lực sự phạm mà còn tạo cho giáo viên cũng như những người đã qua đào tạo kĩ thuật có nguyện vọng trở thành GVĐN có cơ hội để học tập.

1. Chiến lược phát triển giáo dục Việt Nam 2001 - 2010, NXB Giáo dục, Hà Nội, 2002.
2. Đề án xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lí giáo dục giai đoạn 2005- 2010, Ban hành kèm theo Quyết định số 09/2005/QĐ - TTg, Hà Nội, 2005.
3. Trần Hùng Lương, Đào tạo - Bồi dưỡng năng lực sự phạm kĩ thuật cho đội ngũ giáo viên dạy nghề, NXB Giáo dục, Hà Nội, 2005.

Phát triển chương trình đào tạo sự phạm cho đội ngũ GVĐN là một quá trình liên tục nhằm mục đích tổ chức tốt hơn cơ hội học tập cho những người đã qua đào tạo về kĩ thuật. Trong quan điểm chỉ đạo phát triển chương trình đào tạo, bồi dưỡng sự phạm cần căn cứ vào yêu cầu thực tiễn về dạy nghề; về mô hình hoạt động của GVĐN để có chương trình phù hợp.

SUMMARY

Pedagogical competence is a factor to help teachers in organizing and carrying out pedagogical activities at school. It is an important method to change the training programme, training contents and strengthen pedagogical training in order to improve the pedagogical competence of vocational training teachers.